

Hví verður drálað?

Henda greinin úr danska brúks-felagsblaðnum »Samvirke« hefur, hóast hon víðger dansk víðurskipti, nógv at siga okkum Føroyingum — teimum, ið duga at gera sam-meitingar:

Fire millioner kroner er mange penge, men nærmest en bagatel, når det drejer sig om at rejse hele det danske landbrug til kamp mod et overgreb af forsmædeligste art.

Alligevel har der været jamret nok rundt om på de store andels-organisationers og landbo-husmands-foreningers generalforsamlinger over, at de skulde præstere en samlet sum på fire mill. kr. for at sætte Dansk Landbrugs Andels-Maskin-indkøb i stand til at bekæmpe et monopolforetagende, hvis tydelige hensigt var at gøre sig til enesker over omsætningen af land-brugsmaskinnr i dette land.

Nu er de 4 mill. kr. så godt som sikret. Men hermed er sagen ikke ude af verden. Slaget skal først nu rigtigt til at begynde.

Her drejer det sig nemlig ikke om at bringe en havareret skude over et farligt skær. I så fald var sagen ikke det store postyr værd. Nej, spørgsmålet er det langt mere vidtrækkende, om det danske land-brug skal opgave at have hånd i hanke med et marked, som med den stigende mekanisering er blevet af livsvigtig betydning for land-brugserhvervet — og samtidig lade sig kujonere af en lille klike, der bare venter på, at der skal blive frit slag for, at dens udnyttelses-bestræbelser kan folde sig ud i fuldt flor.

Landbrugsmaskinkartellet, som vi hentyder til, består af en hård kerne af fabrikanter, importører, grossister og maskinhandlere, som er svejset sammen i et kompleks af ubryde-lige aftaler — med en lang hale af smede bag sig.

Dette kartel har selv kastet hand-sken til landbruget ved ganske sim-pelt at udelukke Andels-Maskin-købet fra enhver handelsforbindelse med branchens medlemmer — over-bevist om, at man ville »sulte« andelsforeningen ihjel, når man nægtede den noget at handle med. Men ikke nok med det. Man har med trusel om eksklusion fra sam-handel med kartellets »kærne« på-budt smedene at afstå at handle med Andels-Maskinindkøbets pro-dukter, hvilket vil sige, at de heller ikke vil reparere dem — ja, vi spørger blot? Altså åben boycott — i direkte modstrid med monopol-loven.

I flere år har det ulmet bag den konflikt, som nu tegner sig i lys lue. Den sidste ende af denne peri-ode var bitrere og mere ydmyg-ende for dansk landbrugs intere-ser end de færreste havde anelse om, fordi Andels-Maskinindkøbet, bare for at redde livet, i dølgsmål måtte gøre knæfald for Monopolet og bede om optagelse i branchen.

Heldigvis blev denne mesalliance undgået ved et utvetydigt afslag fra branchen, motiveret med, at Andels-Maskinindkøbet »på forskellige punkter i sin forretningsførelse af-viger fra den sædvanlige indenfor branchen.«

Er det egentlig gået op for dan-ske landmænd, hvilken udæskning, der ligger i disse tilforladelige ord — med klang af noget næsten for-urettet. Sådan skriver et kartel, som lige indtil det sidste har skærpet sine vedtægter med henblik på at sikre sig den størst mulige monopolgevinst.

Og som næsten mildt bebrejdende understreger formasteligheden i, at Andels-Maskinindkøbet ved at ville skaffe maskiner frem til landman-den på de billigste vilkår gør sig til en slags oprører mod god gam-mel monopolistisk skik.

Mest beskæmmende er det, at kartellet åbenbart har haft så ringe tanker om viljen hos landmændene til at stå vagt om deres eget, at man trygt kunde sparke Andels-Maskinindkøbet omkuld uden fare for, at nogen gad rejse det igen.

Dette var en fejlbedømmelse, selv om landbruget i lang tid bare gråd og jamrede sig over de allerede indtrufne tab — i stedet for reso-lut at smide de fremmede ud, der havde trængt sig ind i deres hegn.

Til syvende og sidst kunde land-bruget takke sig selv for, at A-M gik skævt i begyndelsen, dels fordi det ikke fik den støtte i landmæn-denes egen kreds, som det havde krav på i kraft af at være land-mændenes eget foretagende, dels fordi man undlod i tide at rette på visse administrative og forretnings-mæssige skavanker. Det var sikkert uheldigt, at A-M blev administreret fra Akselborg, og at det spredte sig over mange forskelligartede op-gaver.

Nu ligger virksomhedens hoved-sæde mit i det fynske bondeland, og man koncentrerer sig om de linjer i landbrugets maskinbehov, hvor spidsbelastningen ligger, nem-lig roehøstens og kornhøstens me-kanisering, ensilagefremstilling og vogne til transporten. At man ikke har gjort det forgæves, trods de vældige handicap, A-M hidtil har haft at slås med, fremgår af at om-sætningen i sidste kvartal af 1955 var firedobling i forhold til året i forvejen, og tallet for januar og februar betyder enda en otte-dobling sammenlignet med samme tids-rum i fjor. Sterkest vejer det til, at takket være A-M.s konkurrence fik vi ikke den prisstigning på traktorer, som var forberedt sidste efterår, men tværtimod en prisned-sættelse på 500 kr. for A-M.s egen traktor.

Forhåbentlig har landbruget nu lært, at overfor et monopol gælder kun styrke, vilje og beslutsomhed. Besindighed er en landmandsdyd,

GALVANISERAD RØR

1/2", 3/4", 1", 5/4", 1 1/2", 2", 2 1/2" og 3"

og allar rør lutir fáa tygum hjá

P.f MARIA POULSEN & Co. tlf. 2000
og 2001

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kríggstrygging. telf. 1086
Føroya Brunatrygging. telf. 1089

Føroya Sjóvátrygging ... telf. 1086
Føroya Vanlukkatrygging telf. 1721

Vit tryggja:

**Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs
bilar o. a.**

Føroyingar eiga at tryggja
í landsins egna trygging

Føroya Bjór

OL- og MINIRALVATNSVIRKI

Føroya
Pilsnar
Ekta
Maltøl.

Citrón sodavatn
Appelsin limonada
Hindber limonada
Jørðber limonada
Vanillie limonada
Appolinaris

EINAR WAAG, Klakksvík — MÁLTRÁÐUR 4

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

KUFFERT

i øllum støddum eru nú komin. — Ymiskir litir og prísir.

P.f Maria Poulsen & Co., tlf. 2000.

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREYT TÓRSHAVN

AVRIKAR ALT PRENTINGARARBEIDI

TELF. 1820

men det er ingen dyd længere, når man har ladet sig træde over tærne længe nok. Så er der kun et at gøre; Slå igen så det kan mærkes — selv om de ellers tilsyneladende sakrosamte smede derved også vil få kærligheden at føle.

Ganske vist hører det ikke med til deres profession at smede rænker, men de gør heller intet for at kaste dem af sig — enten fordi de ikke tør, eller fordi de hygger sig rigtig lunt ude i monopolets yderste periferi.

Tør de ikke gøre sig fri, er det monopoltilsynets opgave med loven

i sin hånd at bryde de bånd, som med trusler om repressalier binder dem til kartellet.

Kartellet er nu indklaget for monopoltilsynet og det må blive tilsynets vigtigste opgave at ophæve smedenes afhængighedsforhold til kartellet, så de frit kan bekende kulør: For eller imod monopolet, for eller imod landbruget. Enten ven eller fjende.

Ved de, at fabrikanten giver grossisten 40 pct, medens de selv kun får 15? Sådanne byrder i mellem-handelen er de med til at læsse på (Framhald á 4. síðu)